

СОЦІАЛЬНЕ СИРІТСТВО ЯК СОЦІАЛЬНЕ ЯВИЩЕ

В. В. Маслова, ст. викладач, ДВНЗ «ПДТУ»

Соціальне сирітство - явище, обумовлене ухиленням або відстороненням батьків від виконання батьківських обов'язків по відношенню до неповнолітньої дитини. У періодичних виданнях, психолога-педагогічних роботах, результатах соціологічних досліджень вживаються такі терміни, як: бездоглядні; бездомні; безпритульні; діти вулиці; діти, позбавлені батьківського піклування; соціальні сироти; неповнолітні групи ризику.

Дитячий Фонд ООН (ЮНІСЕФ) відносить до них: дітей, які не спілкуються з власними родинами і живуть у тимчасових сховищах; дітей, які підтримують контакт з сім'єю, але через бідність, різні види експлуатації та зловживань по відношенню до них проводять більшу частину дня, а інколи і ночі, на вулиці; дітей-вихованців інтернатів та притулків, які через різні причини втекли із них і перебувають на вулиці. Це узагальнена характеристика "дітей вулиці", оскільки в залежності від соціально-економічних умов у країні ступінь маргіналізації має свої специфічні прояви.

Так, в країнах Латинської Америки, зокрема Бразилії, Аргентині, є певна кількість дітей, які живуть на вулиці і вчиняють переважну кількість асоціальних вчинків. У країнах Європи дитяча безпритульність включає в себе не лише дітей, що не мають постійного житла. Так, у Бельгії розрізняють три групи "дітей вулиці": діти вулиць протягом більшої частини дня; діти, які жебракують, працюють на вулиці; діти, котрі живуть вдома, але вулиця є середовищем їх постійного місцеперебування.

До "дітей вулиці" в Україні відносять такі групи неповнолітніх: безпритульні діти - ті, які не мають постійного місця проживання в зв'язку з втратою батьків, асоціальними формами поведінки дорослих у сім'ї, та діти, яких вигнали з дому батьки; бездоглядні діти - діти, які мають певне місце проживання, але вимушені перебувати на вулиці в результаті матеріальної неспроможності опікунів, батьків; діти-втікачі із виховних установ - діти, що зазнали психологічного, фізичного та сексуального насильства в закладах інтернатного типу та притулках; діти-втікачі з зовні благополучних сімей, діти з високим рівнем конфліктності, патохарактерологічними особливостями, відхиленнями у психічному та особистісному розвитку; діти, що за своїми психологічними ознаками схильні до постійного перебування на вулиці - діти, позбавлені систематичного батьківського піклування; діти з яскраво вираженими ознаками важковиховуваності.